

Sensorveiledning for emnet HADM4701 – Helsesektorens respons på klimaendringer: ditt lederskap teller

Emnet sensureres av en intern sensor. Læringsmål for emnet er:

Kunnskap

- Gjøre rede for hvordan klimaendringer påvirker folkehelsen og helsesektoren
- Gjøre rede for hvordan helsesektoren bidrar til klimagassutslipp globalt og nasjonalt
- Gjøre rede for hvordan et klimagassregnskap kan settes opp og anvendes
- Beskrive klima- og bærekraftsutfordringer i et videre perspektiv

Ferdigheter

- Beherske verktøy for beregning av klimagassutslipp i helse- og omsorgstjenesten
- Drøfte med ulike aktører i helsesektoren hvordan de kan motvirke klimaendringer og tilpasse seg klimaendringer
- Vurdere mulige tiltak for å redusere klimagassutslipp i egen virksomhet, herunder hvordan tiltakene vil påvirke utslipp og hvordan de kan implementeres
- Kritisk vurdere analyser av sårbarhet og tilpasningsbehov relatert til klimaendringer og helse
- Analysere kompetanse- og opplæringsbehov innenfor eget virkeområde
- Ta initiativ til endringer for å fremme utviklingen av en bærekraftig, lavutslipps helsesektor og forklare hvordan endringene kan bidra til å redusere faktorer i klimagassregnskapet

Generell kompetanse

- Kommunisere tydelig til medarbeidere, ledere og samarbeidspartnere hvordan klimaendringer vil påvirke helse- og omsorgssektoren framover, og sentrale mål og føringer som gjelder for arbeidet på dette området
- Reflektere over helselederes rolle i et helsevesen som både er en stor samfunnsaktør, har et vesentlig utslipp av klimagasser, og må håndtere konsekvenser av klimaendringer samtidig med andre utfordringer i sektoren

Eksamensform

Individuell skriftlig hjemmeeksamen med omfang på 2.000 – 3.000 ord. Dette inkluderer forside, referanseliste m.m.

Det forventes at studenten trekker inn noe litteratur fra pensumlitteraturen eller forelesningsnotatene. De kan i tillegg trekke inn annen, egenvalgt litteratur, dersom de finner det relevant.

Sensurveiledning

Studentene velger én blant flere oppgaver (alternativ A, B, C eller D).

A) Utarbeid en tekst som omtaler hvordan klimaendringer er relevant for temaet for din masteroppgave. Du kan for eksempel omtale en eller flere av følgende

handlinger / tiltak som både gir lavere utslipp og fremmer helse;

utvikling av bedre, mer klimaresiliente og mer miljømessig bærekraftige helsetjenester;

tiltak for å beskytte helse mot negative direkte eller indirekte virkninger av klimaendringer;

tiltak for styrket ledelse, organisering, eller bevisstgjøring av medarbeidere

Trekk gjerne inn relevant litteratur.

B) Beskriv nåværende eller framtidige forbedringsmuligheter innenfor ditt kliniske fagområde knyttet til klimaendringer. Det kan være endringer for å redusere utslipp, endringer for å tilpasse tjenestene for å bedre møte klimaendringene, bevisstgjøring om helsekonsekvenser relevant for ditt fagområde, eller noe annet. Du kan basere deg på erfaringer og observasjoner knyttet til eget praksisfelt, litteratur relevant for ditt fagområde, eller en kombinasjon av disse.

C) Beskriv kort et tiltak eller endring i egen organisasjon for å enten i) redusere klimagassutslipp, ii) gjøre organisasjonen mer klimaresilient, iii) for bevisstgjøring omkring klimaendringer og helse, eller iv) organisatoriske eller styringsmessige grep for å styrke organisasjonens arbeid med et eller flere av disse temaene.

Omtal dernest hvordan du ville gripe an implementering av tiltaket eller endringen. Hvem bør du involvere i tiltaket / endringen ? hvilke barrierer forventer du å kunne møte, og hvilke praktiske grep kan du ta for å motvirke disse ? Du kan benytte kilder og lærdom fra dette kurset, fra annen undervisning på mastergraden i helseadministrasjon, eller andre relevante kilder.

D) Skriv utkast til et debattinnlegg eller en kort kronikk knyttet til klimaendringer og helse, f.eks. med tanke på Tidsskrift for Den norske legeförening (<https://tidsskriftet.no/annet/kronikk>).

Utgangspunktet for teksten kan være som for en av oppgavene over, eller noe annet som er relevant for helsesektorens respons på klimaendringene.

Følgende momenter skal vurderes ved sensureringen:

- Inneholder besvarelsen relevante temaer knyttet til klimaendringer, sett opp mot oppgaven som er valgt (A, B, C, eller D) ?
- Er begrepsbruken presis ?
- Er det vurdert ledelsesmessige utfordringer, der dette er relevant ?
- Er andre aspekter knyttet til læringsmålene vurdert, der dette er relevant ?
- Viser besvarelsen til relevant litteratur og er referanser satt opp på en ensartet måte?

Kurset dekker en stor bredde i temaer. Det ventes ikke at alle aspekter knyttet til hvordan klimaendringer påvirker helse, helsesektoren, og helseledelse innen temaet som er valgt kan omtales.

Bedømmelse

Eksamen bedømmes med karakterene bestått eller ikke bestått. Det gis en kortfattet skriftlig individuell tilbakemelding og begrunnelse til hver kandidat.